SINERGIA ÎNVĂȚĂMÂNT PROFESIONAL ȘI TEHNIC – PIAȚA MUNCII DIN JUDEȚUL DOLJ

Drd. ing. Simona CIULU [1], Ing. Lucia PURCĂREANU [2]

[1] Liceul Tehnologic „Ștefan Odobleja”, Craiova,
[2] Liceul Tehnologic de Transporturi Căi Ferate, Craiova

REZUMAT. Unul dintre principalele roluri ale sistemului de formare profesională din România este să prezinte relevanță pentru cerințele pieței muncii de la nivel local, regional, național și european. Din acest motiv, adaptarea ofertei educaționale la cerințele mediului economic într-o continuă dezvoltare constituie o preocupare de căpătâi a reprezentaților învățământului profesional și tehnic din județul Dolj. Anual, calificările propuse spre școlarizare de către unitățile de învățământ de profil din județul Dolj vin în întâmpinarea cerințelor exprese ale operatorilor economici care aleg să încheie parteneriate cu școlile, în scopul asigurării viitoarei forțe de muncă de nivel calificat, pe care o pot pregăti pe parcursul perioadei de școlaritate. Spre deosebire de formarea profesională continuă, care se desfășoară pe parcursul unui număr relativ redus de ore de pregătire (360, 720 sau 1080 de ore, în funcție de nivelul de calificare), formarea profesională inițială, liceu tehnologic sau învățământ profesional și dual, se derulează pe parcursul a minimum trei ani școlari, ceea ce face ca răspunsul sistemului de formare profesională la cerințele de resursă umană calificată din mediul economic să fie considerat, poate, întârziat față de nevoile imediate ale unui operator economic. Din acest motiv, anticiparea sinergetică a nevoilor de personal calificat într-o întreprindere, la un orizont mediu de 3-4 ani, poate constitui modalitatea oportună de asigurare, din partea sistemului de formare profesională, a personalului calificat de care mediul economic are nevoie.

Cuvinte cheie: anticipare, nevoi de formare, calificare.

ABSTRACT. One of the main roles of the education and training system in Romania is to be relevant to the requirements of the labor market at local, regional, national and European level. For this reason, the adaptation of the educational offer to the requirements of the economic environment in a continuous development is a major concern of the representatives of vocational and technical education in Dolj County. Annually, the qualifications proposed for training by the educational institutions in Dolj County, meet the specific requirements of economic operators who choose to enter into partnerships with schools, in order to ensure the future skilled workforce, which they can train during the schooling period. Unlike continuing vocational training, which takes place during a relatively small number of training hours (360, 720 or 1080 hours, depending on the level of qualification), initial vocational training, technological high school or professional and dual education, takes place over at least three school years, which means that the training system's response to the requirements of qualified human resources in the economic environment may be considered, perhaps, delayed compared to the immediate needs of an economic operator. For this reason, synergistic anticipating the needs of qualified personnel in an enterprise, at an average horizon of 3-4 years, can be the appropriate way to ensure, from the training system, the qualified personnel needed by the economic environment.

Keywords: anticipation, training needs, qualification.

1. INTRODUCERE

Conform Legii Educației Naționale, „educația și formarea profesională a copiilor, a tinerilor și a adulților au ca finalitate principală formarea competențelor, înțelese ca ansamblu multifuncțional și transferabil de cunoștințe, deprinderi/abilități și aptitudini, necesare pentru:

a) împlinirea și dezvoltarea personală, prin realizarea propriilor obiective în viață, conform intereselor și aspirațiilor fiecăruia și dorinței de a învăța pe tot parcursul vieții;

b) integrarea socială și participarea cetățenească activă în societate;

c) ocuparea unui loc de muncă și participarea la funcționarea și dezvoltarea unei economii durabile;

În acest context, învățământul profesional și tehnic din România are rolul de a furniza o ofertă profesională de calitate, relevantă pentru cerințele pieței muncii de la nivel local, regional, național și european.

Relevanța ofertei de formare profesională prin învățământul profesional și tehnic față de solicitările exprese ale operatorilor economici, poate fi privită din două puncte de vedere:

– cantitativ – având ca obiectiv reducerea deficitului de competențe și de calificări de pe piața muncii, completat de o distribuție echilibrată a calificărilor pe sectoare de activitate economică și în plan geografic;

– calitativ – având în vedere concordanța între nevoile de competențe ale pieței muncii, pe de o parte

şi calitatea rezultatelor învăţării (cunoştinţe, abilităţi, dobândite la finalul procesului de învăţare) care să îndeplinească aşteptările tuturor beneficiarilor, pe de altă parte.

Învățământul profesional şi tehnic, prin obiectivele sale, este subsumat dublul rol al educației: economic şi social. Prin urmare, formarea profesională trebuie să asigure pregătirea pentru o carieră de succes care presupune integrarea socio-profesională.

Tinerii trebuie să vadă în învățământul profesional şi tehnic o etapă în procesul de învățare pe parcursul întregii vieți, care este imediat urmată de pregătirea specifică la locul de muncă, în vederea adaptării la cerințele acestuia.

2. UNDE NE SITUĂM ÎN PREZENT

Formarea prin învățământul profesional şi tehnic le oferă viitorilor absolvenți, ca beneficiari primari ai educației, posibilitatea de a-şi alege cariera profesională.

Astfel, li se oferă accesul pe piața muncii după finalizarea studiilor liceale sau profesionale, tinerii fiind pregătiți în calificări cerute de către operatorii economici şi dobândind competenţele necesare ocupării şi păstrării unui loc de muncă.

În egală măsură, absolvenții pot opta pentru continuarea studiilor prin învățământ universitar sau postliceal.

Adaptarea la cerințele pieței muncii poate fi privită din ambele perspective, cea a sistemului de învățământ şi cea a mediului economic.

Sistemul de educaţie şi formare profesională trebuie să îşi adapteze şi să îşi actualizeze permanent oferta de educaţie şi formare profesională, pentru a răspunde eficient nevoilor societăţii şi să fie orientat pe creativitate şi inovare, pe dezvoltarea de competenţe care să permită, pe de o parte, exercitarea cetăţeniei active şi dezvoltarea personală şi pe de altă parte, integrarea absolvenţilor pe piaţa muncii în continuă schimbare. Astfel, proiectarea şi desfăşurarea programelor de studii în corelare cu nevoile în schimbare ale pieţei muncii, o tranziţie eficientă de la şcoală la viaţa activă a elevilor pregătiți şi o inserție socio-profesională de succes a absolvenților, dar şi consolidarea parteneriatelor cu operatorii economici, autorităţi şi alte organizaţii, sunt priorități permanente ale managementului şcolar.

Pe de altă parte, mediul economic îşi doreşte un răspuns prompt al sistemului de învățământ la nevoile continue de calificări/meserii, concomitent cu asigurarea forței de muncă bine calificată, printr-o formare de calitate (teoretică şi practică).

Sinergia acestor componente este un proces comun susținut de şcoală – Inspectorat Şcolar Județean – operatori economici, în parteneriat, cu beneficii pentru toate părțile implicate.

Parteneriatul este concretizat în oferta educațională anuală, pentru liceu tehnologic, învățământ profesional şi învățământ dual din care absolvenții de gimnaziu pot alege în funcție de aspirațiile proprii.

În prezent, la nivelul județului Dolj, circa 50% dintre locurile oferite pentru clasa a IX-a, sunt în învățământul profesional şi tehnic (IPT) - liceu tehnologic şi învățământ profesional şi dual.

Având în vedere că principalele solicitări de locuri de muncă, sunt pentru calificări de nivel profesional (muncitori calificați, nivel 3 de competență), răspunsurile unităților de învățământ profesional şi tehnic şi al Inspectoratului Şcolar Județean Dolj la solicitările de şcolarizare ale mediului economic local, se situează, în anul şcolar curent, la peste 80% la învățământ profesional şi la 100% la învățământ dual.

Proiectul planului de şcolarizare anual pentru învățământ profesional şi învățământ dual se realizează pe baza solicitărilor de şcolarizare ale operatorilor economici care doresc să colaboreze cu şcolile în scopul pregătirii viitoarei forțe de muncă pentru nevoile proprii.

Modul de funcționare a sistemului de învățământ profesional şi tehnic impune, însă, respectarea unor condiții specifice pentru furnizarea unui răspuns favorabil din partea sistemului de învățământ profesional şi tehnic la aceste solicitări:

- transmiterea solicitărilor de şcolarizare din partea operatorilor economici trebuie să aibă loc până în luna noiembrie a anului şcolar curent pentru anul şcolar viitor, astfel încât analiza şi proiectare a cifrelor de şcolarizare să poată fi realizată în perioada stabilită de Ministerul Educației (lunile noiembrie - ianuarie ale anului şcolar curent)

Exemplu: În perioada noiembrie – ianuarie, anul şcolar 2020-2021, a avut loc analiza şi avizarea/ aprobarea planului de şcolarizare pentru anul şcolar 2021-2022)

- este necesară autorizarea unităților de învățământ profesional şi tehnic pentru posibile noi calificări solicitate de către operatorii economici, proces desfăşurat de ARACIP, care presupune parcurgerea unor etape specifice, care se desfăşoară pe parcursul unei perioade de câteva luni calendaristice
- se va avea în vedere durata pregătirii profesionale inițiale, liceu tehnologic- 4 ani şcolari sau învățământ profesional şi dual- 3 ani şcolari, astfel încât să poată fi estimat momentul de timp la care vor intra pe piața muncii elevii pregătiți;
- necesitatea existenței unui număr minim de locuri solicitate de către operatorii economici, pentru constituirea formațiunilor de studiu din sistemul de învățământ.

Este recunoscut faptul că un posibil răspuns la anticiparea eficientă a nevoilor de calificare pe plan local, îl constituie existența strategiilor de dezvoltare a resurselor umane ale operatorilor economici, prin care este. Analiza nevoilor de personal calificat într-o întreprindere, la un orizont mediu de 3-4 ani și conturarea politicii în acest domeniu pe termen mediu și lung, poate constitui modalitatea oportună de asigurare, din partea sistemului de formare profesională, a personalului calificat de care mediul economic are nevoie.

Cunoașterea, în avans, a calificărilor de care este nevoie pe piața muncii locală, dă posibilitatea școlilor să pregătească oferta de formare corelată cu aceste nevoi (prin resurse umane specializate, dotare corespunzătoare pentru formarea teoretică și practică).

3. CONCLUZII

- Sistemul de educaţie şi formare profesională trebuie să îşi adapteze şi să îşi actualizeze permanent oferta de educaţie şi formare profesională, pentru a răspunde eficient nevoilor societăţii şi să fie orientat pe creativitate şi inovare, pe dezvoltarea de competenţe care să permită, pe de o parte, exercitarea cetăţeniei active şi dezvoltarea personală şi pe de altă parte, integrarea absolvenţilor pe piaţa muncii în continuă schimbare.
- Pentru a veni în întâmpinarea tuturor celor implicați în procesul de educație și formare profesională, pentru un răspuns eficient la nevoile mediului economic, colaborarea este factorul cheie, iar parteneriatul de tip win-win este răspunsul!

Despre autori

Drd. ing. Simona CIULU
Liceul Tehnologic „Ștefan Odobleja”, Craiova

Absolventă a Universității din Craiova, Facultatea de Mecanică, secția Mașini - unelte, în anul 1991, și-a început activitatea profesională ca și cadru didactic în unități de învățământ din municipiul Craiova, a participat la organizarea și desfășurarea diferitelor etape ale olimpiadelor și concursurilor școlare, este autoare de articole și cărți de specialitate din domeniile: mecanică, mecatronică, construcții civile, cât și metodica predării.

Ing. Lucia PURCĂREANU
Liceul Tehnologic de Transporturi Căi Ferate, Craiova

Absolventă a Facultății de Electrotehnică, secția Electromecanică, în anul 1986, și-a început activitatea profesională în Combinatul Siderurgic „Victoria” Călan, jud Hunedoara, pentru ca din anul 1993 să opteze pentru o carieră didactică, activând ca profesor în unități de învățământ din municipiile Hunedoara și, ulterior, Craiova.
Consideră că pasul din producție în școală a fost unul determinant în cariera profesională, iar faptul că o parte dintre foștii elevi îi sunt acum colegi, arată că a ales bine.